

“Verboden uil te storen”

Veranderde teksten op straatborden

In het zomernummer van *Onze Taal* vroegen we u teksten uit de openbare ruimte in te sturen waar lolbroeken iets aan hadden veranderd, waardoor er opeens iets heel anders stond. Onverwacht veel lezers namen de moeite foto's en anekdotes te sturen, die ook nog eens hoog van kwaliteit bleken.

Saskia Aukema

In zijn voorstelling *Geluk zit in hele grote dingen* speelt de hyperactieve cabaretier Bert Visscher onder meer een vuurtorenwachter die op voet van oorlog verkeert met strandbordeel Chez Lulu even verderop, dat gerund wordt door zijn broer. De voorstelling werkt toe naar het moment dat de vuurtorenwachter uitzinnig van woede op zijn fietsje stapt, het strand over crosst en de neonbelettering van zijn buurman te lijf gaat. Hij schiet de c, de z en de u van Chez Lulu aan diggelen. De boodschap die overblijft, kan de bordeelbroer in zijn zak steken.

Het spreekt tot de verbeelding: je ongezouten mening aan de wereld verkondigen in lichtgevende, manshoge letters. Als je dan ook nog eens de letters gebruikt die je rivaal daar zo opzichtig heeft neergezet, krijgt de triomf extra glans. Bovendien kan de taalcreativiteit rekenen op de sympathie van onbevangen voorbijgangers. Je zet iemand op z'n nummer en blijft intussen gewoon de 'good guy' – is dat even mooi geregeld.

■ VERZETSHELDEN

Dat het zo werkt, wisten ook de krakers die in de jaren zeventig en tachtig hun intrek namen in dichtgetimmerde stadswijken en de bordjes “Onbewoonbaar verklaarde woning” omvormden tot “Onverklaarbaar bewoonde woning”.

Ook tv-personage Swiebertje wist het toen hij in de gelijknamige serie na een conflict met de gemeente alle bordjes “Gemeente eigendom” veranderde in “Gemeen en dom”. En anders wel de verzetshelden die naar verluidt een z durfden te plaatsen voor de postertekst “Onder Mussert is er weer toekomst”.

Nog zo'n statement:

Foto: Oscar Kocken

En ten tijde van de MKZ-crisis, toen de 'noot' aan de man was, pasten de boeren in Kootwijkerbroek alle plaatsnaamborden in hun gemeente aan.

Foto: Beeld uit een reportage van Omroep Gelderland

Maar eerlijk is eerlijk: lang niet alle inzendingen die we binnenkregen op onze oproep in het zomernummer maakten zo'n geëngageerde indruk. We vroegen toen voorbeelden op te sturen van teksten in de openbare ruimte waarin iemand dusdanig had zitten rommelen dat er opeens iets anders stond. Misschien kwam het door een van de voorbeelden die we zelf gaven (een bord van de Kanaaldijk, zonder de K), maar we ontvingen veel uitingen van openbare taalcreativiteit waarbij het achterwerk een inspiratiebron bleek te zijn.

Meneer Januspad, speelplaats in Haarlem.

Foto: Herman Fitters

Hermanus, een stadje in Zuid-Afrika.

Foto: Bart Lindeboom

Anijsweg, Voorhout.

Foto: Andrea van der Ster

Aankondiging Canal Parade, Haarlemmerdijk, Amsterdam.
Foto: Hein Jansen

■ **MAGIE**

Ook verder was de humor op de borden – hoewel inventief – niet altijd even verheffend:

Foto: Hendrik te Pasko

Richtingaanwijzer 'toiletten' in het voormalige universitaire sportcentrum van Amsterdam.
Foto: Jilles Eijking

Het kerkdorp Effen, gemeente Breda, 2009.
Foto: Herman Bots

Land van Ris, Schiedam.
Foto: Harriët Kruse

Biert, gemeente Bernisse, Zuid-Holland.
Foto: Francys Ossenblok

De magie van sprookjesachtige namen als 'Land van Ris' en 'Meneer Januspad' verdampt uiteraard op slag zodra er aan een zo'n lettertje gemorrelt wordt. Maar het aangepaste bord dat verreweg het meest werd ingezonden, kreeg door een kleine aanpassing juist iets lieflijks:

Foto: Mieke Scholten

Opvallend genoeg werden deze bewerkte vuilstorverboden aangetroffen op verschillende plekken in Nederland, van Lage Vuursche tot Zeddum en van Garderen tot Giethoorn.

■ **GEEL**

Natuurlijk willen we niemand op ideeën brengen, maar het lijkt of de letters op de gele borden zoals hierboven het makkelijkst te manipuleren zijn. Vergelijk maar. Eerst de niet-gele borden:

Parkeergarage Kweeklust, Gorinchem.
Foto: Piet de Jong

Foto: J. Zwaag

De faculteit Wiskunde en Informatica, Universiteit Utrecht; *format c:* is het commando waarmee alle informatie van een harde schijf verwijderd wordt.
Foto: Tammo Jan Dijkema

En dan de onderstaande, gele borden, die realistisch ogen, alsof het de gemeente écht in de bol is geslagen:

Vol in plaats van volg, omleidingsbord in Nijmegen.
Foto: Thom Oostendorp

Winkelgebied De Passage, Den Haag.
Foto: Marjon Oostrom

Kade in Vlissingen.
Foto: Kristien Limonard

Ballaarstraat, Antwerpen.
Foto: Nele Struyfs

Akkerstraat, Brugge.
Foto: Focus-wtv.be

Seringstraat, Edeveen.
Foto: Kees van Reenen

Randenbroekerweg, Amersfoort.
Foto: Wil Rikmanspoel

Dan het veranderen van letters. Vrij bekend zijn de aanpassingen op Eastpak-rugzakken, waarvan scholieren nogal eens de bovenste twee stokjes van de E zwart kleuren, zodat er "Lastpak" komt te staan. Met de zwarte achtergrond van het logo valt nauwelijks op dat eraan geknutseld is. Hier nog enkele voorbeelden:

Industrieterrin in Deventer.
Foto: Frank Schreij

Bord nabij Kasteel Doorwerth, Gelderland.
Foto: Leena Määttänen

Teningstraat, Arnhem.
Foto: Cobi Nieuwstad

■ EASTPAK

Letters weghalen kan dus, maar toevoegen kan ook:

Fietspad bij Noordwijkerhout.
Foto: Kees Ligtfoot

Sudermanstraat, Antwerpen.
Foto: Dianne Rozendom

■ VIRTUEEL TAALVANDALISME

Hoewel we u in het zomernummer op het hart hebben gedrukt zelf niet over te gaan tot vandalisme, kwam uit de 150 voorbeelden toch het beeld naar voren van een volk dat zich maar moeilijk kan bedwingen als een openbare tekst duidelijk veel mooier kan, of beter, of grappiger.

Daarom tot besluit enkele ideeën om de schade aan het straatmeubilair beperkt te houden, mocht je zwichten

voor de verleiding. Zo tipte Mart de Ras uit Maarsse on over “virtueel taalvandalisme”: “Zoek het bord op via Google streetview en bewerk de naam die erop voorkomt. Dat is (zeker in dit geval) veel veiliger en het scheelt gemeenschapsgeld. Het bedrijventerrein heet dus eigenlijk ‘de Wetering’.”

Fotobewerking: Mart de Ras

Of doe het zoals de familie Brossier vlak bij het plaatsje Lullin in Frankrijk: “Mijn dochtertje vroeg haar broer voor de foto te poseren. Daarmee werd het voor iedereen duidelijk wat ze van haar oudere broer vond!”

Foto: familie Brossier

Alle inzenders: heel hartelijk dank! ■